

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่องวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีการดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 2,350 คน ประกอบด้วยครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 1,058 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. 2559 : 1 - 8) และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำนวน 1,292 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. 2559 : 8 - 12) รวมทั้งสิ้น 2,350 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2559 จำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน แบบชั้นภูมิเป็นรายอำเภอและนำมาสุ่มแบบง่ายเลือกกลุ่มตัวอย่างจากอำเภอตามสัดส่วนเพื่อให้สอดคล้องโมเดลอิสระ ซึ่งเป็นเทคนิคที่ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ประมาณ 15 - 20 คน ต่อ 1 ตัวแปรหรือไม่ต่ำกว่า 400 คน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 : 311) สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวแปร 15 ตัว จึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างประมาณ 400 คน เพื่อให้ครอบคลุมกลุ่มประชากรทั้งหมด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .99 แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 แบบวัดภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 75 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ องค์กรประกอบ 6 ด้าน มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .55 ถึง .87 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้านดังนี้ การมีวิสัยทัศน์ร่วมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 การสร้างสมรรถนะหลักมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .77 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .83 การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 การมีคุณธรรมจริยธรรมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .91 และการริเริ่มสร้างสรรค์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92 สรุปค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ผลการศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ข้อสรุปว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งสิ้น 6 องค์ประกอบ 15 ตัวแปร สังเกตได้ ดังนี้

- 1.1 วิสัยทัศน์ร่วม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร
- 1.2 การสร้างสมรรถนะหลัก ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร
- 1.3 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร
- 1.4 การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร
- 1.5 การมีคุณธรรมจริยธรรม ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร
- 1.6 การริเริ่มสร้างสรรค์ ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์

2.1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1.1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านวิสัยทัศน์ร่วม พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .84 ประกอบด้วย ตัวแปรสังเกต

ได้ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ วิสัยทัศน์มีความชัดเจน และการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

2.1.2 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสร้างสรรค์สมรรถนะหลัก พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .84 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ การสร้างจุดเด่นที่เป็นแกนสมรรถนะหลัก ส่วนตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสร้างอัตลักษณ์ขององค์กร

2.1.3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .99 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการเรียนรู้ ส่วนตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การยกย่องทรัพยากรมนุษย์

2.1.4 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .97 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ การธำรงรักษาวัฒนธรรมองค์กร ส่วนตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การกระตุ้นพลังร่วมขับเคลื่อนองค์กร

2.1.5 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .92 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ การมุ่งเน้นแนวปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม ส่วนตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การยึดมั่นในหลักการปฏิบัติที่ดี

2.1.6 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่ามีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .87 ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ การสร้างประสิทธิผลต่อองค์กร ส่วนตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ และการริเริ่มงานใหม่อยู่เสมอ

2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง ก่อนดำเนินการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบ (15 ตัวแปรสังเกตได้) พบว่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในแต่ละองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า แสดงให้เห็นองค์ประกอบทั้ง 6 องค์ประกอบมีความเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง พบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 6 องค์ประกอบ (15 ตัวแปรสังเกตได้) เมื่อนำมาสร้างโมเดลสมมติฐานองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร

สถานศึกษา ไม่สอดคล้องตามข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจาก ค่าที่ได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผู้วิจัยจึงปรับแก้โมเดลองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นใหม่โดยยึดหลักความเหมาะสมตามแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลเชิงประจักษ์ผลปรากฏว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ปรับแก้แล้วมี 4 องค์ประกอบ (10 ตัวแปรสังเกตได้) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ คือองค์ประกอบ การสร้างสมรรถนะหลัก (Charact) รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (Org) องค์ประกอบวิสัยทัศน์ร่วม (Vision) และ องค์ประกอบการริเริ่มสร้างสรรค์ (Creat) พิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square) มีค่าเท่ากับ 24.27 ค่า df เท่ากับ 23 เมื่อพิจารณาค่า X^2 / df มีค่าเท่ากับ 1.06 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ คือ มีค่าน้อยกว่า 2 ไม่มีนัยสำคัญ โดยมีค่า p เท่ากับ 0.38908 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์กำหนด คือต้องมากกว่า 0.05 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) และค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่า 0.988 และ 0.971 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากที่สองเฉลี่ย (RMSEA) เท่ากับ 0.012 ซึ่งระดับการยอมรับคือ น้อยกว่า 0.08

อภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษากับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า มี 4 องค์ประกอบที่สอดคล้อง และสมควรนำมาอภิปราย คือ องค์ประกอบการสร้างสมรรถนะหลัก รองลงมาได้แก่ องค์ประกอบการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร องค์ประกอบวิสัยทัศน์ร่วม และองค์ประกอบการริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1.1 องค์ประกอบการสร้างสมรรถนะหลัก พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .94 ซึ่งประกอบด้วย ตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ซึ่งทุกตัวแปรมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากันที่ .95 คือ การสร้างจุดเด่นที่เป็นแกนสมรรถนะหลัก และการสร้างอัตลักษณ์ขององค์กร ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการสร้างสมรรถนะหลัก ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อ การสร้างจุดเด่นและอัตลักษณ์ขององค์กร ตลอดจนบริหารงานตามจุดเด่นและอัตลักษณ์ขององค์กรที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ คณะแพทยศาสตร์ศิริราช มหาวิทยาลัยมหิดล (ออนไลน์, 2533) ที่กล่าวว่า สมรรถนะหลักขององค์กรเป็นขีดความสามารถที่สำคัญเชิงกลยุทธ์ เป็นแกนหลักที่ทำให้องค์กรบรรลุพันธกิจ ซึ่งสร้างความได้เปรียบในตลาดให้แก่องค์กร หรือสภาพแวดล้อมของการบริหารสมรรถนะหลักขององค์กรมักเป็นสิ่งที่คู่แข่ง หรือผู้ส่งมอบและพันธมิตรลอกเลียนแบบได้ยาก และ

สมรรถนะหลักขององค์กรอาจสร้างความได้เปรียบที่ยั่งยืนในการแข่งขัน การไม่กำหนดสมรรถนะหลักที่ต้องการขององค์กรอาจส่งผลต่อการไม่สามารถตอบสนองความท้าทายเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญ หรือทำให้เกิดการเสียเปรียบในตลาด นอกจากนี้ ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ปีเตอร์ และเดรสเซอร์ (Peter and Dresser. 2005 : 20 - 23) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างสมรรถนะพื้นฐานในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะและความสามารถของพนักงานทำให้องค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งองค์กรจะประสบความสำเร็จได้นั้นต้องมีการวางแผนจัดบุคลากรให้ตรงกับความสามารถและความเหมาะสมกับงาน สรุปได้ว่าองค์ประกอบการสร้างสมรรถนะหลักเป็น หนึ่งในองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาได้

1.2 องค์ประกอบการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .91 ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัว ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตามลำดับดังนี้ การธำรงรักษาวัฒนธรรมองค์กร และการกระตุ้นพลังร่วมขับเคลื่อนองค์กร ซึ่งให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการกำหนดและสร้างวัฒนธรรมที่ดีให้แก่องค์กร กระตุ้นให้บุคลากรตระหนักปฏิบัติ และธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรที่ดี สอดคล้องกับแนวคิดของ เบส (Bass. 1985 : 64) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถโน้มน้าวจิตใจ ให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเปลี่ยนแปลงความสนใจในการกระทำเพื่อตนเองไปสู่การทำประโยชน์เพื่อกลุ่มหรือเพื่อองค์กร และสอดคล้องกับแนวคิดของ เดส และมิลเลอร์ (Dess and Miller. 1993 : 320 - 321 ; อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2547 : 401) ที่กล่าวว่า การปลูกฝังวัฒนธรรมขององค์กร (Instilling a Culture) ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นเลิศและคุณธรรมขององค์กร บุคลากรทั่วทั้งองค์กรต้องได้รับการสนับสนุนให้มีวิสัยทัศน์ร่วมกัน รวมถึงเข้าใจกลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถทำงานร่วมกันได้ด้วยความสามารถสูงสุดและพฤติกรรมที่มีคุณธรรมอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมยศ นาวิการ (2554 : 584) ได้เสนอแนวคิดว่า ความเป็นผู้นำเชิง กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะ 6 ประการคือ 1) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 2) การใช้ประโยชน์ความสามารถแทน 3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ 4) การสร้างระบบการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 6) การรักษาจริยธรรมทางธุรกิจ สรุปได้ว่าองค์ประกอบการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร เป็นหนึ่งในองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ เดส และมิลเลอร์ (Dess and Miller. 1993 : 320 - 321 ; อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2547 : 401) ที่ได้ศึกษาพบว่า กิจกรรมสำหรับสำหรับความเป็นผู้นำ

เชิงกลยุทธ์มี 3 ประการ ดังนี้ 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร (Setting a Direction) 2) การออกแบบองค์กร (Designing the Organization) และ 3) การปลูกฝังวัฒนธรรมขององค์กร (Instilling a Culture)

1.3 องค์กรประกอบวิสัยทัศน์ร่วม พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบเท่ากับ .90 ประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 3 ตัว ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์กรประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ วิสัยทัศน์มีความชัดเจน วิสัยทัศน์มีความท้าทาย และการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่า องค์กรประกอบภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านวิสัยทัศน์ร่วม ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการกำหนดเป้าหมายโดยต้องอาศัยวิสัยทัศน์ในการกำหนดเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2549 : 1) ที่กล่าวว่า การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์นี้ ก็มีความหมายคล้ายกับการเป็นผู้นำแบบมุ่งเน้นเป้าหมาย ซึ่งเป็นผู้นำที่จูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยรางวัลอันเกิดจากการบรรลุผลสำเร็จในงาน หรือผู้นำเชิงปฏิรูปซึ่งเป็นกระบวนการนำเพื่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่าความคงที่ ดังนั้น ผู้นำเชิงกลยุทธ์จึงต้องสนใจจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายขององค์กรเป็นอย่างมาก การเป็นผู้นำที่มุ่งเน้นเป้าหมายต้องอาศัยการประเมินซ้ำที่เป้าหมายและคุณค่าขององค์กร รวมทั้งกำหนดทิศทางขององค์กรที่จะเกิดไปและให้อำนาจแก่ผู้ปฏิบัติงานให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานด้วย เนตรพัฒนา ยาวีราช (2552 : 3) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง รูปแบบของผู้นำเชิงกลยุทธ์เริ่มต้นจากการเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้นำที่มองการณ์ไกล ในอนาคตถึงสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในระยะยาวข้างหน้า เช่น 5 – 10 ปี และวางแผนกลยุทธ์เพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่ตั้งใจไว้ ผู้นำกลยุทธ์มีความสนใจต่อสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลกระทบต่อ การกำหนดกลยุทธ์ ดูบริน (Dubrin, 2007 : 391) กล่าวว่า การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ (Strategy Leadership) หมายถึง กระบวนการในการกำหนดทิศทางกระตุ้นและสร้างแรงบันดาลใจให้แก่องค์กร ในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ให้องค์กรอยู่รอดต่อไปได้ การเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ยังเป็นอีกหนึ่งในประเภทของภาวะผู้นำที่จะเป็นตัวผลักดันให้การบริหารเชิงกลยุทธ์ประสบความสำเร็จจุดลงด้วยดีนอกจากนี้ ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กัลยรัตน์ เมืองสง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย องค์กรประกอบที่ 1 การมีกิจกรรมที่ใช้ความคิดความเข้าใจในระดับสูง องค์กรประกอบที่ 2 มีความสามารถรวบรวมข้อมูลต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ องค์กรประกอบที่ 3 มีความสามารถในการพยากรณ์และกำหนดอนาคตได้ องค์กรประกอบที่ 4 การมีความคิดปฎิวัติ องค์กรประกอบที่ 5 การกำหนดวิสัยทัศน์ สรุปได้ว่า องค์กรประกอบวิสัยทัศน์ร่วม เป็นหนึ่งในองค์กรประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาได้

1.4 องค์ประกอบการริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .81 ซึ่งประกอบด้วยตัวสังเกตได้ 3 ตัว ซึ่งทุกตัวแปรมีมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ การสร้างประสิทธิผลต่อองค์กร การปฏิบัติโดยเน้นความยืดหยุ่น และการริเริ่มงานใหม่อยู่เสมอ ซึ่งให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นตรงกันว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิง กลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในด้านการริเริ่มสร้างสรรค์ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญต่อการสร้างประสิทธิผลให้แก่องค์กร บริหารงานโดยเน้นความยืดหยุ่นในการทำงาน ตลอดจนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทรรศนะ บุญขวัญ (2548 : 3) ที่กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ความสามารถในการทำนายอนาคต ด้วยมีสายตาทิศกว้างไกล รักษาความยืดหยุ่น และใจกว้างพอที่จะให้อำนาจหรือรับฟังบุคคลอื่นในการสร้างสรรค์และเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์เท่าที่จำเป็นนอกจากนี้ผลการศึกษาคั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พวงรัตน์ เกสรแพทย์ (2543 : 126) ที่กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์จะต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งของแผน คือการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ๆ ในการปฏิบัติ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และคิดนอกกรอบซึ่งเป็นคิดหาวิธีใหม่ๆ การแก้ไขปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหา ข้อขัดข้อง เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีกว่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล สุภาทอง (2550 : 170) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารแบบต่างๆอยู่ในระดับมากทุกแบบ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) แบบสร้างสรรค์ให้มีส่วนร่วม 2) การบริหารทั่วไป 3) การบริหารวิชาการ 4) การบริหารงานบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งผู้บริหารแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารแบบต่างๆไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญในสถิติที่ระดับ .05 สรุปได้ว่าองค์ประกอบการริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นหนึ่งในองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาได้

2. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่สร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า น้ำหนักองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ มีค่าเป็นบวกตั้งแต่ .81 - .94 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อจัดลำดับองค์ประกอบที่เหมาะสมขององค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถลำดับตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบได้ดังนี้ องค์ประกอบการสร้างสมรรถนะหลัก (Charact) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .94 องค์ประกอบการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร (Org) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .91 องค์ประกอบวิสัยทัศน์ร่วม (Vision) มีค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบเท่ากับ .90 และ องค์ประกอบการริเริ่มสร้างสรรค์ (Creat) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .81 ถือได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบมีความสำคัญต่อภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของพิลาคลักษณ์ อุมะวรรณ (2552 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ที่พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 1) การกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กร 2) ความสามารถรวบรวมข้อมูลมากำหนดกลยุทธ์ได้ 3) การปลูกฝังวัฒนธรรมองค์กร และ 4) การคิดสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับแนวคิดของ ดูบริน (Dubrin, 2007 : 333 - 336) กล่าวถึงองค์ประกอบภาวะผู้นำที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ว่า ประกอบด้วยคุณลักษณะเฉพาะพฤติกรรมและแนวทางการปฏิบัติ โดยรวมคุณลักษณะทั้งของภาวะผู้นำที่มีความสามารถพิเศษ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเข้าด้วยกัน โดยมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ 1) ผู้นำที่มีมีความคิดความเข้าใจในระดับสูง 2) มีความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆมากำหนดกลยุทธ์ 3) มีการคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) วิธีการคิดเชิงปฏิวัติ 5) การกำหนดวิสัยทัศน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาไกรวรรณ ปุณขันธ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความเห็นว่าองค์ประกอบผู้นำเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสำนักเรียนพระปริยัติธรรมมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผนกลยุทธ์ 2) ภาวะผู้นำ 3) วิสัยทัศน์ 4) คุณธรรมจริยธรรม 5) การบริหารองค์กรสอดคล้องกับแนวคิดของสมยศ นาวีการ (2554 : 584) ได้เสนอแนวคิดว่า ความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพมีลักษณะ 6 ประการคือ 1) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 2) การใช้ประโยชน์ความสามารถแทน 3) การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ 4) การสร้างระบบการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 6) การรักษากิจวัตรทางธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผลการศึกษาไปใช้และศึกษาค้นคว้าวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อค้นพบของงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการยืนยันว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา และผู้วิจัยได้เรียงลำดับองค์ประกอบ ตัวแปรแฝง และตัวแปรสังเกตได้ ตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เขียนเป็นรูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง

ยืนยันภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งองค์ประกอบและรูปแบบดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์ใช้การทำงานของหน่วยงานการศึกษา การฝึกอบรมได้ดังนี้

1. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สามารถนำองค์ประกอบที่ผ่านการวิเคราะห์ ยืนยันได้ด้วยข้อมูลทางสถิติไปใช้ในการฝึกอบรมเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา และใช้เป็นแบบประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ควรรนำองค์ประกอบที่ผ่านการวิเคราะห์ ยืนยันได้ด้วยข้อมูลทางสถิตินี้ ให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการบริหาร การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ยกระดับการเรียนรู้ของนักเรียน และคุณภาพของครู

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ควรรนำองค์ประกอบที่วิเคราะห์ ยืนยันได้ด้วยข้อมูลทางสถิตินี้ ไปใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรม

4. สถานศึกษา ควรรนำองค์ประกอบที่วิเคราะห์ ยืนยันได้ด้วยข้อมูลทางสถิตินี้ ไปสร้างเกณฑ์การประเมินหรือใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ ในการบริหารงานและการวางแผนเชิงกลยุทธ์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงประเมินและติดตามผลการนำองค์ประกอบไปใช้ในการประเมินภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาเครื่องมือให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2. ควรรนำองค์ประกอบนี้ ไปใช้ในการวิจัยและพัฒนา หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ได้ตัวองค์ประกอบที่มีความเหมาะสมต่อการประเมินผู้บริหารสถานศึกษาอย่างครอบคลุม

3. การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับองค์ประกอบเชิงยืนยันภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา

4. ควรมีการวิจัยเพื่ออภิปรายผลถึงองค์ประกอบที่ถูกตัดออกไป